

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

בפני כב' השופט יעקב שינמן

מעוררים

1. דנון תקשורת תדמיתית בע"מ
  2. אלי דנון
  3. איילת רוטה
- ע"י ב"כ עו"ד אילן בומבך ויריב רונן

נגד

משיבים

הרב אמנון יצחק שליט"א
ע"י ב"כ עו"ד אסף חרסט

פסק דין

בפניי ערעור על פסק דין מיום 30.7.2012 בת"א (שלום – רמלה) 5487-06-09 שניתן על ידי כב' השופט זכריה ימיני (להלן: "פסק הדין").

רקע

1. המשיב הינו דמות ציבורית ידועה ובין היתר הינו דרשן העוסק במתן הרצאות ושיעורי תורה. ביום 13.4.2008 נשא המשיב דרשה בהיכל התרבות בעיר מודיעין. המערערת 3, כתבת מטעם המערערת 1, סיקרה את האירוע וביום 14.4.2008 פורסמה כתבתה - שכותרתה "שכנע את המשוכנעים" - באתר האינטרנט של המערערת 1 בכתובת www.mnnews.co.il (להלן: "הכתבה"). המערער 2 הוא המוציא לאור והבעלים של המערערת 1.
2. המשיב הגיש לבית משפט קמא תביעה נגד המערערים לפיצוי בסך של 100,000 ₪ ללא הוכחת נזק בהתאם לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965 (להלן: "החוק" או "חוק איסור לשון הרע") בגין הוצאות לשון רע בכתבה. לטענת המשיב, בכתבה הוציאה המערערת 3 את דיבתו רעה והאחריות על כך חלה על כל הנתבעים.
3. בתביעתו טען התובע כי חלקים מסוימים בכתבה הוציאו את דיבתו רעה ובמיוחד הביטויים הבאים: "כפתיח הם צפו בסרט שהשווה את הרצל להיטלר"; "עם השנים הקצין יצחק את התבטאויותיו והגיע לשיא כאשר העמיד את חוזה המדינה, בנימין זאב הרצל, בשורה אחת עם הצורך היטלר. בסרט "הרצל והציונות" (שהוקרן גם בהיכל התרבות של מודיעין טרם ההרצאה) אומר יצחק כך: "שני פושעים גדולים היו בתולדות העם היהודי: היטלר והרצל. היטלר רצה להרוס את הגוף של העם היהודי. הרצל רצה להרוג את הנפש שהיא הרבה יותר חשובה מהגוף.".
4. בית משפט קמא פסק כי המערערים הוציאו לשון רע על התובע בכוונת מכון ואין להם כל הגנה נגד הוצאות לשון הרע.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

5. בפסק הדין חייב כב' השופט ימיני את המערערים לשלם למשיב פיצויים בסך 100,000 ₪ וכן הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך 12,000 ש"ח.
6. הערעור הוגש הן על עצם קביעות בית משפט קמא בדבר שאלת האחריות ללשון הרע והן בנוגע לגובה הפיצוי שנפסק לטובת המשיב.

תמצית קביעות בית משפט קמא בפסק הדין

7. בנוגע לסוגיית האחריות, קבע בית משפט קמא את הקביעות הבאות;
  8. האמור בכתבה מהווה לשון הרע לפי סעיף 11(1) ו- 11(3) לחוק. טענת המערערים שהמשיב השווה בין הרצל להיטלר עלולה להשפילו בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבזו או ללעג מצדם וכן לפגוע בפועלו כמחזיר בתשובה.
  9. האמור בכתבה אינו נמנה על הפרסומים המותרים לפי סעיף 13 לחוק.
  10. המערערים לא הניחו את הבסיס להגנת אמת בפרסום לפי סעיף 14 לחוק ולא הגנת "אמת לשעתה" כפי שהובאה בע"א 751/10 פלוגי נ' דר' אילנה דיין ואח' (פרסום בבנו, 8.2.2012) (להלן: "עניין דיין"); מחקירתה הנגדית של המערערת 3 בבית משפט קמא עולה כי באמירה בכתבה "כפתיח הם צפו בסרט שהשווה את הרצל להיטלר" היא התכוונה לסרט "הרצל והציונות" אשר הופק והופץ על ידי ארגון שופר – מטעמו מרצה התובע את הרצאותיו. הסרט שחוקרן לפני ההרצאה הוא הסרט "תשובה עולמית" ולא הסרט "הרצל והציונות". האמור בפתח לכתבה אינו נכון ולא עומד בקנה אחד עם דברים שצוינו בהמשך הכתבה. המשיב לא דיבר בהרצאה על הרצל והציונות, לא השווה בין הרצל להיטלר, ולא אמר דבר מהדברים על הרצל שיוחסו לו בכתבה. הסרט "הרצל והציונות" קשה לצפייה, ערוך בצורת תחקיר דוקומנטרי ולא הוכח שהמשיב ערך אותו. המשיב לא מופיע בסרט זה וקולו לא נשמע בו אפילו פעם אחת. המשיב לא עומד מאחורי הסרט "הרצל והציונות" שכן, הגם שהמשיב מרצה מטעם ארגון שופר, הוא אינו נמנה על הנהלת ארגון שופר ואינו עורך סרטים.
11. המערערים לא עומדים בקריטריונים להגנה לפי סעיף 15(2) לחוק כפי שנקבעו על ידי השופט פוגלמן בעניין דיין ביחס לחובה חברתית לפרסם "עניין ציבורי משמעותי"; מהיימנות מקורות המערערים לנאמר בכתבה, כי המשיב השווה בין הרצל והיטלר, מוטלת בספק. טון הפרסום וסגנונו בוטה ומטרתו האחת והיחידה להכפיש ולפגוע במשיב, שכן נקודת המוצא של המערערים היתה שיש לפגוע במשיב בכל דרך, עקב כך שהעז להגיע לעיר חילונית לכנס החזרה בתשובה. את הדיווח האינפורמטיבי שבכתבה ניתן היה לפרסם גם ללא החלק

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

הפוגעני ולא היה נגרע מהדיווח מאומה.

12. המערערים לא נהגו בתום לב בעת פרסום הכתבה והפרסום נעשה בכוונת מכוון לפגוע במשיב; המערערת 3 יצאה לסקר את האירוע עם נקודת מוצא שלילית שהכנס פוגע בחילוניות של העיר. המערערת 3 החליטה משום מה שכפתיח להרצאה צפתה בסרט "הרצל והציונות" למרות שהיא צפתה בסרט "תשובה עולמית", בו שולב סרט בן 3 דקות של גב' דורפמן במסגרתן היו 10 שניות עם דברור מהסרט "הרצל והציונות". ידיעותיה של המערערת 3 ביהדות דלות ביותר ועובדה זו מעלה תמיהה כיצד המערערים 1 ו-2 שלחו כתבת שאינה יודעת מאומה על יהדות לסקר הרצאה ביהדות כשנקודת המוצא היא נקודת מוצא של "אנטי".

13. המערערים הוציאו לשון הרע על המשיב בכוונת מכוון ואין להם כל הגנה כנגד העניין.

14. בנוגע לסוגיית הנזק, קבע בית משפט קמא את הקביעות הבאות;

- א. הטענה בכתבה שהתובע השווה את הרצל להיטלר בסרט "הרצל והציונות" יכולה לפגוע במשיב ולשימו למטרה לבז.
- ב. הכתבה פורסמה מתוך מטרה לפגוע במשיב.
- ג. לפי סעיף 7א(ג) לחוק, זכאי המשיב לפיצוי ללא הוכחת נזק בסך של 100,000 ₪ ויש לפסוק לטובתו סכום זה לאור כוונת הזדון של המערערים בפרסום הכתבה.

צמצום הערעור לעניין גובה הפיצוי וההוצאות

15. בדיון שהתקיים לפניי ביום 8.4.2013 ולאחר שמיעת טענות הצדדים המלצתי למערערים - לנוכח ההלכה כי בית המשפט של ערעור אינו מתערב בדרך כלל בממצאים העובדתיים שנקבעו על ידי הערכאה ששמעה את העדים ובלאו הכי "ידיו כבולות" במידה רבה בשינוי הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק הדין של בית המשפט קמא, ולנוכח קשיים וכשלים ראייתיים שהתגלו בקשר להוכחת טענות ההגנה בבית המשפט קמא (כמו, אי הבאת עדים אפשריים, אי הבאת ראיות שהיה ניסיון להביאן בשלב הערעור והבקשה נדחתה שכן לא היה כל קושי להביאם בעת הדיונים בבית המשפט קמא וכד') - לחזור מהערעור בנוגע לממצאים שבפסק הדין ולעניין החבות ולהותיר את הערעור אך ורק לעניין סכום הפיצוי וההוצאות שנפסקו.

המערערים, לאחר התייעצות, הודיעו כי הם חוזרים מהערעור בהתאם להמלצתי ולפיכך, אדון להלן בטיעוני הצדדים, ביחס לסוגיית הפיצוי וההוצאות בלבד.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 10-12-32031 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

תמצית טענות המערערים

בית משפט קמא שגה בעניינים הבאים ;

16. פסיקת כל סכום התביעה לטובת המשיב – התביעה הוגשה ביום 8.6.2009, משמע כ- 14 חודשים לאחר הפרסום מיום 14.4.2008. מדובר בפרסום אחד של כתבה ברשת האינטרנט שיש להשוותו לכל היותר למקומון קטן ולא למקומון גדול המופץ בכמה ערים.

17. אין לקביעות בית משפט קמא, כי הכתבה פורסמה "מתוך מטרה לפגוע" במשיב ומתוך "כוונת זדון", כל אחיזה בחומר הראיות. מתצהיר העדות הראשית של המערערת 3 ומלשון הכתבה עצמה עולה כי לא ניתן לייחס למערערים כל זדון או "כוונה לפגוע". המשיב סירב לבקשת המערערת 3 לשוחח עימו טרם פרסום הכתבה. למערערים אין ולא היתה כל אג'נדה נגד המשיב או נגד העניינים אותם הוא מקדם. לא הוכח כי המערערים חיפשו להתנכל למשיב או להזיק לו.

18. טעה בית משפט קמא כשייחס למערערים פגיעה ברגשות התושבים הדתיים בעיר מודיעין שכן העניין לא הוכח בפניו כלל.

19. בכתב התביעה אין כל דרישה לתשלום פיצוי בגין הוצאת לשון הרע "בכוונה לפגוע". המשיב לא פירט כנדרש כי הוא תובע פיצוי ללא הוכחת נזק מכוח סעיף 7א(ג) לחוק.

20. המשיב לא טען ולא הוכיח כי פנה לאתרי חיפוש פופולריים בבקשה להסיר את הכתבה. המשיב הוא איש ציבור או דמות ציבורית ואינו בגדר אדם פרטי.

21. ההלכה הפסוקה החמירה את פסיקת פיצוי לשון הרע ללא הוכחת נזק לסך של 50,000 ₪. בנסיבות קיצוניות ביותר של פרסום כתבה במוסף סוף שבוע של "ידיעות אחרונות" (ע"א 5845/05 דרור חטר-ישי נ' מרדכי גילת (פורסם בנבו, 20.9.2007)). לעומת זאת, במקרה נשוא הערעור הכתבה פורסמה באתר שפונה לקהל מצומצם ביישוב מודיעין – מכבים – רעות וליישובים ספורים בסמוך.

22. ברע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (פורסם בנבו, 12.11.2006) (להלן: "עניין בן גביר") נפסקו בכל הנוגע להשמעת הביטויים "הנאצי הקטן הזה" ו - "נאצי מלוכלך וקטן", פיצויים לבזבז בסך 1 ₪.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

23. ההלכה הפסוקה מאפשרת לבית המשפט לפסוק במקרה המתאים "פיצויים בסכום נומינלי", או פיצויים בסכום "פעוט" כאשר בית המשפט מוצא כי הנתבע אמנם ביצע עוולה של פרסום לשון הרע, אך הוא לא גרם לתובע נזק ממשי או כאשר הפרסום גרם לתובע נזקים, אך התנהגות התובע מצדיקה פיצוי בסכום נמוך מהסכום הנדרש להטבת נזקיו.

תמצית טענות המשיב

יש לדחות את הערעור מהטעמים הבאים ;

24. בית המשפט צדק בפסיקת הפיצוי למשיב. מדובר על 75% מהסכום הקבוע בחוק כתקרת הפיצוי המגיע לנפגע ללא הוכחת נזקיו (50,000 ₪ צמוד למדד משנת 1998). טענת המערערים כי מדובר בדמות ציבורית מהווה הודאה כי על בית המשפט לפסוק למשיב פיצוי גבוה. מאידך, המערערים לא הוכיחו כי המשיב פעל בתפקיד ציבורי או בקשר לעניין ציבורי ואין זה מתפקידו של בית המשפט לראות במשיב "דמות ציבורית" בהעדר טענה כזו מצד המערערים.

25. ביחס לדרישת הכוונה לפגוע - די ביסוד נפשי של ציפייה ברמה קרובה לוודאות לאפשרות התרחשות הפגיעה במשיב. טענה לפיה השווה המשיב בין הרצל להיטלר מעלה ציפייה ברמה קרובה לוודאות לפגיעה במשיב.

26. מגמת הפסיקה היא החמרה בפסיקת הוצאות בגין פרסום לשון הרע ובפרט בגין נזק בלתי ממוני מכח דיני הנזיקין הכלליים. הפיצוי שנפסק למשיב אינו על הצד הגבוה ואינו חורג מהמקובל באופן המצריך התערבות של ערכאת הערעור.

27. יש לדחות את טענת המערערים לפיה יש לפסוק למשיב פיצויים לבוץ; המערערים פרסמו דברי בלע אשר הוצגו על ידם כעובדות ולא כהבעת דעה גרידא. המשיב מעולם לא הביע דעה גזענית או אנטי ציונית והוא מגדיר את עצמו כציוני. אין להשוות בין עניין המשיב לעניין בן גביר בו נפסק פיצוי בסך 1 ₪ - שם דובר על מילת גנאי אשר חסתה תחת ההגנה בדבר הבעת דעה בתום לב.

28. יש להתחשב בעובדה שהמשיב משמש כסמכות רוחנית במפלגת "כח להשפיע" אשר התמודדה בבחירות לכנסת ה-19.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 12-10-32031 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

דיון

לאחר שעיינתי בהודעות הערעור, בעיקרי הטיעון מטעם הצדדים, ולאחר שקיימתי דיון בערעור, אני סבור כי דין הערעור להתקבל באופן שיופחת סכום הפיצוי שנפסק למשיב בבית משפט קמא, וזאת מהטעמים הבאים;

כללי

1. חוק איסור לשון הרע משקף איזון בין זכות היסוד לשם טוב, מזה, לבין זכות היסוד לחופש ביטוי, מזה (ראה: רע"א 4740/00 לימור אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510; ע"א 214/89 אבנרי נ' שפירא, פ"ד מג(3) 840).

שתי זכויות יסוד אלה נגזרות מהערך החוקתי של כבוד האדם (ראה: הנשיא (כתוארו אז) ברק בע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' אילון (לוני) הרציקוביץ', פ"ד נח(3) 558, בעמ' 565).

2. הזכות לחופש הביטוי ולשם טוב הינן זכויות יסוד, אך בצידה קיימת החובה לעשות שימוש בזכות זו: בזהירות, במתינות מטעמים ענייניים, בשום שכל, ותוך שמירה על כבודם ועל רגישותם של מגזרים שונים באוכלוסייה.

החובה האמורה נכונה בקשר לאמירות הנאמרות בחסות חופש הביטוי, לגבי למגזרים עדתיים או דתיים בחברה הישראלית, אך היא נכונה ואולי נכונה שבעתיים, לגבי קבוצת ניצולי השואה וצאצאיהם שהשימוש שנעשה במשטר הנאצי או במנהיגו - ימח"ש, מעורר אצלם שעט נפש ופותח פצעי עבר, שכאביהם קשים מנשוא.

בנסיבות אלו, ברור כי חובה על כל מי שעושה שימוש במעשיו או מחשבותיו של אותו הצורר או משטר אפל, מן הראוי שלמצער יבהיר, כי הדבר נעשה לצורכי אבחנה או השוואה בלבד. גם בית משפט קמא סבר בצדק כי הסרט "הרצל והציונות" המופק ומופץ על ידי ארגון "שופר" הוא סרט "קשה לצפייה" (סעיף 24 לפסק הדין) ולכן אני סבור כי מי שממליץ לצפות בו מן הראוי שישתייג מההשוואות שנעשות בו כפי שיפורט בהמשך.

הסרט נשוא הערעור מופק ומופץ ע"י ארגון שופר, שבית המשפט קמא קבע שלא הוכח קשר המטיל על המשיב אחריות לנאמר בו, למרות שהוצגו בפני לבית המשפט קמא ראיות (שהמשיב לא חלק על רובן), כי;

1. ארגון שופר הוקם על ידי המשיב (כך מוצג הדבר באתר האינטרנט של ארגון שופר והמשיב בעדותו מאשר שארגון שופר הוקם, בין היתר, על ידו - עמ' 1 לפרוטוקול הדיון בבית משפט קמא מיום 13.9.2011, ש' 19 – 21);

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

2. כי תמונת המשיב היא חלק מדף הבית באתר האינטרנט של ארגון שופר (בחקירתו הנגדית הודה המשיב בכך, שם, עמ' 3, ש' 2 – 3);
3. כי המשיב הוא המרצה העיקרי אם לא היחיד בארגון שופר (כמפורט בעמ' 3 לעדותו ש' 8 – 9, לפיה ב - 99% מהכנסים של שופר הוא מרצה, וכאמור בעמ' 6 לעדותו ש' 2 – 4, באתר האינטרנט של שופר מופיעים מועדי הרצאותיו);
4. כי ארגון שופר עוסק בניהול והקרנת הרצאותיו של המשיב ובאתר האינטרנט של ארגון שופר יש רשימת מועדי ההרצאות שלו (עדות המשיב, שם, עמ' 3 ש' 14 – 15).
5. כי מר גל יוסף - עובד ארגון שופר / עמותת שופר - משמש בתפקיד עוזר ההפקה בהרצאותיו של המשיב (ס' 2 לתצהיר גל יוסף).

כאמור, למרות כל אלו הגיע בית המשפט קמא למסקנה כי לא קיימת למשיב אחריות לנאמר בו שכן לא הוכח בפניו שהמשיב נמנה על הנהלת ארגון שופר וכי המערערים "יכלו לברר בקלות רבה במרשם התאגידים מי הם חברי ההנהלה של ארגון שופר, אך הם לא טרחו לעשות כן" ולא הוכח שהוא עורך סרטים או סרטים דוקומנטריים (סעיף 31 לפסק הדין).

לענייננו, יש לזכור כי תמונתו של המשיב מוטבעת לא רק בלוגו של עמותת שופר אלא גם על עטיפת הסרט "הרצל והציונות" (שם, עמ' 15 ש' 4-6), אשר כאמור הופק והופץ על ידי ארגון שופר, כאשר בסרט זה נאמר בין היתר המשפט: **"שני פושעים גדולים היו בתולדות העם היהודי: היטלר והרצל. היטלר רצה להרוס את הגוף של העם היהודי. הרצל רצה להרוג את הנפש שהיא הרבה יותר חשובה מהגוף."**

במהלך חקירתו הנגדית בבית משפט קמא השיב המשיב בחיוב ביחס לשאלה האם בהרצאותיו הוא ממליץ לצפות בסרט **"הרצל והציונות"** (שם, עמ' 15, ש' 2 – 6).

אני סבור, כי מהעובדות האמורות, עולה סתירה לוגית, בטרזניית המשיב לגבי הוצאת לשון הרע ביחס לאזכור שמו "בשורה אחת" עם סרט, כשהוא כאמור מודה כי הוא ממליץ עליו ומרצה מטעם ארגון שהפיק אותו וכי לא יכול להיות חולק שהמשיב קשור אליו כאמור, גם אם לא הוכח שהוא אחד מחבריו או ממנהליו באופן פורמאלי.

אני סבור, כי מי שממליץ לקרוא ספר או לראות סרט **שכזה**, ובהיותו דמות לה שומעים אנשים כנראה לא מעטים, מן הראוי שיאמר כי ההמלצה באה כדי ללמוד מהשלילי והבזוי באותה התנהלות של אותו משטר אפל ומנהיגיו. אין להבין מדברי ואיני קובע כי המשיב בדרך כלשהי תמך או הזדהה עם הנאמר בסרט ואף ניתן לומר כי במהלך הדיון בפניי אמר את ההפך (בהתאם לדברי ב"כ, כי אפילו שהמשיב ממליץ לראות את הסרט **"דעתו שונה והוא מסתייג ממנו"** – עמ' 7 לפרוטוקול, ש' 26 – 27), אך אני סבור כי כך צריך לנהוג המשיב,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

כשהוא ממליץ לאנשים לראות את אותו הסרט "הרצל והציונות", שכן אילו כך היה נוהג ייתכן והייתה נמנעת אותה טעות לפיה סבר מי שסבר כי המשיב "העמיד את חוזה המדינה, בנימין זאב הרצל, בשורה אחת עם הצורך היטלר".

חיזוק למסקנה זו ניתן למצוא בעובדה שאין זו פעם ראשונה שעיתונאים מצטטים דברים שכאלו גם מפי חברי כנסת (ח"כ זבולון אורלב) שחושבים, כנראה בטעות, כי המשיב הוא שעושה את ההשוואה בין הרצל לצורך - ימח"ש, ותומך בה או שהוא זה שמפיץ את הסרט. כך בכתבתו של הכתב אריק בנדר כשנתיים לפני פרסום הכתבה נשוא התובענה - מיום 18.9.2006 באתר www.nrg.co.il בכותרת: "חדש ברשת: הרצל האנטישמי" (שאזכרה בס' 45 לתצהיר העדות הראשית של המערערת 3 וצורפה כנספח ו' לתצהיר וכנספח ג' לכתב ההגנה בבית המשפט קמא) נאמר כי;

"סערה נוספת סביב חוזה המדינה: אחרי שחברי כנסת חרדים הביעו התנגדות חריפה להעלאת עצמותיהם של ילדיו של הרצל לישראל, יש מי שמשווה בין חוזה המדינה לצורך היטלר. ח"כ זבולון אורלב קורא לשרת החינוך, יולי תמיר, לאסור על הרב אמנון יצחק ועל ארגון "שופר" להפיץ בקרב תלמידי בתי ספר "דיסק שמכיל הסתה פרועה נגד חוזה המדינה בנימין זאב הרצל".

אורלב מכון לסרט שמופץ על גבי די.וי.די, בו מוצג הרצל כאנטישמי. עורכי הסרט אף עורכים השוואה בינו ובין הצורך הנאצי אדולף היטלר. יוצרי הסרט אף טענו כי "הרצל מעודד אנטישמיות", הביאו ציטוטים מכתביו וטוענים כי "להבדיל נאמרו דברים כאלה על ידי חוזה אחר, אדולף היטלר"

עוד נאמר בסרט כי הרצל היה אכול שנאה עצמית שעיצבה את יהדותו המתבוללת והאנטישמית. לדברי ח"כ אורלב מדובר ב"שימושים מניפולטיביים והוצאה מהקשר של דבריו של הרצל וכתביו, כדי להציגו כאנטישמי וכתמוך בהמרת דת לנצרות", אומר אורלב.

אורלב הוסיף: "אין ספק כי כוונת המחברים היא לקעקע מן היסוד את הערכים הציוניים ואת יסודותיה הציוניים של מדינת ישראל, ולהסית את הצופים והקוראים התמימים נגד חוזה המדינה"....

ח"כ אורלב דורש משרת החינוך להתריע בפני מנהלי מוסדות החינוך ברחבי המדינה מפני קיומו של סרט זה, ובמקביל להכין דיסק חינוכי שיעמיד את משנת הרצל באיזון הנכון." (ההדגשה בקו אינה במקור - י.ש.).

המשיב הינו דמות ציבורית המשמש גם כדרשן ובלאו הכי כמחנך של מגזרים שונים בחברה, עליו לקחת בחשבון כי בהיותו דמות מוערכת ונערצת על ידם, דבריו יכולים להתפרש בצורה שונה ואף מעוותת על ידי קהל שומעיו ולכן חובה עליו לנהוג במשנה זהירות בדבריו ובפרט בנושא כה רגיש וטעון ובכך תמנענה טעויות ופרשנויות לא נכונות של דבריו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

3. הערכת הנזק בגין פגיעת לשון הרע לפי החוק הינה עניין הנתון להערכה שיפוטית, הבנוי על אמות מידה כלליות, ועל נסיבותיו הקונקרטיות של המקרה הפרטי (ראה: ע"א 492/89 סלונים נ' "דבר" בע"מ, פד"י מו(3) 827 (1992), 835; ע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי (פורסם בנבו, (4.8.2008) (להלן: "עניין נודלמן", פסקה 55). בת.א. (מחוזי - ת"א) 2411/84 קליש נ' גנות ואח', פ"מ תשנ"א (2), 461, עמ' 468 נאמר כי: "פצוי בגין שם טוב הוא בגדר אומדנא דדיינא".

4. לאור כל האמור לעיל, אדון להלן בשיעור הפיצוי שלדעתי יש לפסוק במקרה זה, תחילה לאור קביעות בית משפט קמא ביחס ליסוד ה"כוונה לפגוע" המצוין בסעיף 7א(ג) לחוק ולאחר מכן ביחס לפיצוי שיש לפסוק לאור הפיצוי הסטוטורי שסעיף 7א(ב) לחוק;

סעיף 7א(ג) לחוק - יסוד "הכוונה לפגוע"

5. בית משפט קמא ביסס את קביעתו כי המשיב זכאי לפיצוי בסך של 100,000 ₪ על המסקנה כי "הכתבה פורסמה מתוך מטרה לפגוע בתובע" ובהתאם לכך פסק לטובת המשיב את מלוא סכום התביעה תוך שקבע (בסעיף 49 לפסק הדין) כי: "לפי סעיף 7(ג) לחוק זכאי התובע לפיצויים ללא הוכחת נזק בסך 100,000 ₪, סכום אותו תבע התובע. לאור כוונת הזדון של הנתבעים בפרסום הכתבה, סבור אני שיש לפסוק לתובע את מלוא סכום התביעה, דהיינו את הסך 100,000 ₪".

6. סעיף 7א לחוק, אשר סעיף קטן (ג) בו רלבנטי לענייננו, קובע: "7א. (א) הורשע אדם בעבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייבו לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק; חייב בפיצוי לפי סעיף קטן זה, הוא כפסק דין של אותו בית משפט, שניתן בתובענה אזרחית של הזכאי נגד החייב בו.
(ב) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק.
(ג) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא הוכחת נזק.
(ד) לא יקבל אדם פיצוי ללא הוכחת נזק, לפי סעיף זה, בשל אותה לשון הרע, יותר מפעם אחת.
(ה) הסכומים האמורים בסעיף זה יעודכנו ב-16 בכל חודש, בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי; לענין סעיף קטן זה – "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

"המדד החדש" – מדד החדש שקדם לחודש העדכון;

"המדד הבסיסי" – מדד חודש ספטמבר 1998. (ההדגשה שלי – י. ש.).

7. לטענת המערערים, בית משפט קמא שגה בקביעתו, בין היתר, מהטעם שבכתבי הבי דין שהוגשו לבית המשפט קמא לא עתר המשיב לפיצוי המבוסס על סעיף 7א(ג) לחוק. אולם איני נדרש לדון בכך, שכן גם אצא מתוך נקודת הנחה שהמשיב אכן עתר בתביעתו לפיצוי כאמור, ממילא אני סבור כי לא הוכח יסוד "הכוונה לפגוע" הנדרש בסעיף, כפי שאפרט להלן;

8. את הקביעה כי למערערים היתה **"כוונת זדון"** בפרסום הכתבה מתוך **"מטרה לפגוע"** במשיב, ביסס בית משפט קמא על מספר קביעות בפסק הדין לפיהן: **"הפרסום עצמו: טון הפרסום וסגנונו בוטה, ומטרתו האחת והיחידה להכפיש ולפגוע בתובע..."**

הפרסום בגינו הגיש התובע את תביעתו זו לא הוצג בצורה מאוזנת, כפי שפורט לעיל." (סעיף 37 לפסק הדין). הקביעה כי המערערת 3 יצאה לסקר את ההרצאה של המשיב "עם נקודת מוצא שלילית" לפיה כנס החזרה בתשובה אינו אירוע תרבותי וכי: **"מדברים אלו עולה שהנתבעים ראו בכנס החזרה בתשובה פגיעה בקודש הקודשים החילוני בעיר מודיעין, אותה ראו כעיר חילונית למהדרין, מכיוון שכנס מעין זה פוגע בחילוניות שבה, כפי השקפת הנתבעים. נקודת מוצא זו שמה את העיתון כמוביל במלחמות חילוניים-דתיים בעיר מודיעין תוך שהוא שם עצמו לצד החילוניים, ונקודת מוצא זו שומטת את הקרקע מטענת תום הלב של הנתבעים."** (סעיף 41 לפסק הדין).

הקביעות האמורות לעיל, בצירוף קביעת בית משפט קמא כי **"משום מה החליטה הנתבעת 3 בעת חקירתה הנגדית שהסרט שראתה כפתיח להרצאה היה הסרט 'הרצל והציונות' ולא הסרט 'תשובה עולמית' (סעיף 42 לפסק הדין), הובילו את בית משפט קמא בין היתר לקביעה (בסעיף 43 לפסק הדין) כי: "לא עומדת לנתבעים הגנת התום הלב, והפרסום נעשה בכוונת מכון לפגוע בתובע."**

9. חוק איסור לשון הרע קובע הן אחריות אזרחית בגין לשון הרע (עוולה נזיקית) והן אחריות פלילית. התנאים להוכחת האחריות הפלילית מחמירים מהתנאים להוכחת האחריות האזרחית.

בעוד סעיף 7 לחוק קובע, כי: **"פרסום לשון הרע לאדם אחד או יותר זולת הנפגע תהא עוולה אזרחית"**, קובע סעיף 6 לחוק כי: **"המפרסם לשון הרע, בכוונה לפגוע, לשני בני-אדם או יותר זולת הנפגע, דינו-מאסר שנה אחת."**

בשונה מהוכחת העוולה הנזיקית, לשם הרשעה לפי סעיף 6, על הקובל להוכיח (בנוסף לפרסום "לשני בני אדם או יותר זולת הנפגע") שלושה יסודות: **"פרסום", "כיום "לשון הרע" ו"כוונה לפגוע"** (ראה: ע"פ 8735/96 ביטון נ' קופ פ"ד נב(1), 19, עמ' 25-26).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

רכיב זה של ה"כוונה לפגוע" אינו הכרחי להוכחת העוולה האזרחית, אך הוא זה שמאפשר לבית המשפט לפסוק **כפל סכום הפיצוי הסטטוטורי** לפי סעיף 7א (ג) לחוק.

10. בע"פ 677/83 **בורוכוב נ' יפת** פ"ד לט(3), 205 (להלן: "**פרשת יפת**") נדונה שאלת פרשנותה של אותה "**כוונה לפגוע**", לשם נשיאה באחריות הפלילית.

כב' הנשיא (כתוארו אז) ברק פרש את סעיף 6 לחוק לאור עקרונות היסוד הרלוונטיים: הזכות לשם טוב של האדם הנפגע, חופש הביטוי של הפוגע, החופש האישי של הפוגע (מפני סנקציה פלילית) ושלוש הציבור.

הנשיא (כתוארו אז) ברק הבהיר, כי בעוד הזכות לשם טוב מוגנת באמצעות העילה האזרחית, הרי שהעבירה הפלילית נוצרה לשם הבטחת האינטרס של שלום הציבור. שלום הציבור נתון לאיום, שמניעתו מצדיקה שלילת החופש האישי, רק כאשר קיימת כוונה של ממש להרע לאחר. עוד הבהיר אימתי יש צידוק להטיל על המפרסם לשון הרע אחריות פלילית (פרשת יפת, עמ' 218-219):

"מהי המטרה החקיקתית, העומדת ביסוד האחריות הפלילית לפרסום לשון הרע? נראה לי, כי מטרה זו אינה יכולה להתמצות באינטרס של הפרט להגנה על שמו הטוב. אינטרס זה מוגן במישור האזרחי, ואין פגיעה בו כשלעצמה מצדיקה אחריות פלילית. אכן, המחוקק עצמו שלל את הזיהוי בין האחריות הפלילית לבין האחריות האזרחית. נמצא, כי המטרה החקיקתית, העומדת ביסוד האחריות הפלילית, חייבת להיות קשורה, מטבע הדברים, באינטרס ציבורי, אשר הפגיעה בו יש בה כדי להצדיק, בנוסף לאחריות האזרחית, גם סנקציות פליליות. אינטרס ציבורי זה הוא המשתקף אפוא בביטוי "בכוונה לפגוע" אשר בסעיף 6 לחוק. אינטרס ציבורי זה חייב לקחת בחשבון לא רק את האיזון בין חופש הביטוי לבין הזכות לשם הטוב, אלא חייב הוא להתחשב גם בחופש האישי מסנקציה פלילית מזה ובשלום הציבור מזה. כיצד ניתן אפוא לגבש אמת מידה ראויה לאינטרס ציבורי, אשר, מחד גיסא, תיתן הגנה מספקת לחופש הביטוי ולחופש האישי, ומאידך גיסא, תיתן הכרה ראויה לשמו הטוב של אדם ולשלום הציבור? נראה לי, כי אמת מידה זו היא, אם הפרסום נועד לפגוע בשמו הטוב של אדם או לא. כך, למשל, כאשר המפרסם פועל מתוך "כוונות רעות ומזימות ארסיות" - כלשונו של השופט אגרנט... או כאשר מהפרסום עולים "הזדון והרשעות" - כלשונו של השופט עציוני... מתגבש אותו אינטרס ציבורי, המצדיק לא רק אחריות אזרחית אלא גם אחריות פלילית.... החופש האישי וחופש הביטוי נסוגים, כאשר קיים רצון לפגוע באחר. אותו רצון לפגוע מצדיק התערבות ציבורית בהגנה על היחיד, שכן שלום הציבור נפגע, מקום שאדם מפרסם לשון הרע מתוך רצון או מתוך מטרה או מניע לפגוע". (ההדגשה שלי - י. ש.).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 12-10-32031 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

11. בהתאם לכך, בפרשת יפת נקבע, כי אין די בהוכחת צפייה ברמה קרובה לוודאות לאפשרות התרחשות הפגיעה, לשם הוכחת "כוונה לפגוע", והקמת אותו "אינטרס ציבורי".

ברע"פ 9818/01 ביטון נ' סולטן, פד"י נט"ו (6) 554 (להלן: "עניין ביטון") בדק בית המשפט העליון האם הגיעה השעה לשנות ולהפוך הלכה זו. כב' הנשיא (כתוארו אז) ברק ציין, כי אמנם הזמנים השתנו מאז ניתן פסק הדין בפרשת יפת, אך עמם השתנה גם המערך הנורמטיבי המסדיר את הטיפול הפלילי בביטויים פוגעניים (למשל, חוקקו חוקי היסוד, אשר העלו הן את מעמדו של חופש הביטוי, והן את הזכות לשם טוב). בהתאם לכך, כב' הנשיא ברק קבע כי (פסקה 28):

"במצב זה, אינני סבור שנכון לסטות מן ההלכה הקיימת, ולפיה כלל הצפיות אינו חל בעבירת לשון הרע. עוסקים אנו בהגבלה באמצעים פליליים של חופש הביטוי. זוהי הגבלה חריפה וקיצונית. יש לתחמה לגבולות המדויקים של התכלית שלשמה היא נוצרה... בענייננו מדובר באיום על שלום הציבור, שהוא מעבר לשמירה על שמו הטוב של האדם הפרטי, אותה ניתן להבטיח באמצעות העילה האזרחית. איום כזה מתממש, במידה המצדיקה שימוש באיסור פלילי, רק מקום שלפרסום נלווית כוונה של ממש לפגוע. רק אז מתעצם החשש להפרת הסדר הציבורי ולהגברת השנאה והיריבות, כדי כך שראוי יהיה להפעיל את הסנקציה הפלילית. פרסום לשון הרע בהעדר כוונה לפגוע עשוי להיות פסול ומגונה, אך אין בכך כדי להכניסו לתחומה של העבירה הפלילית לפי סעיף 6 לחוק. "המקום הגיאומטרי" הראוי לטפל בו הוא במסגרת האזרחית של תביעת נזיקין בלשון הרע ובהטלת פיצויים ראויים, שישקפו את מלוא הנזק (הרכושי והלא רכושי) שנגרם לאדם אשר שמו הטוב נפגע". (ההדגשה שלי – י. ש.).

12. לפיכך, נפסק בעניין ביטון, כי אין להחיל את כלל הצפיות על עבירת לשון הרע. כדי לבסס את האישום הפלילי, חייב התובע להוכיח, כי מי שפרסם את לשון הרע, התכוון לפגוע באופן ממשי באמצעות הפרסום.

13. על הלכה זו, כי הכוונה הנדרשת צריכה להיות כוונה של ממש ואין די בצפיות, חזר בית המשפט ברע"פ 2660/05 יוסף אונגרפלד נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 13.8.2008) בציינו כי:

"בבירור טיבו של היסוד הנפשי הנדרש בעבירה הפלילית על איסור לשון הרע הושם דגש על יסוד האינטרס הציבורי, המקבל ביטוי בדרישה לקיום כוונה של ממש לפגוע, ואינו מסתפק בכלל הצפיות (ע"פ 677/83 בורוכוב נ' יפת, פ"ד לט"ו (3) 205, 218-219 (1985); רע"פ 9818/01 ביטון נ' סולטן, פד"י נט"ו (6) 554, פסקאות 25-30 לפסק דינו של

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

הנשיא ברק (2005); והשוו: מ' קרמניצר, "פרשת אלבה: בירור הלכות הסתה לגזענות", משפטים ל', 105, 131, ח' גנאים, מ' קרמניצר וב' שנור, "לשון הרע - הדין המצוי והרצוי" (2005), עמ' 52-50). " (שם, פסקה 51).

14. הדברים ביחס לדרישת ה"כוונה לפגוע" נאמרו, אמנם, בהקשר לסעיף 6 לחוק, אך אני סבור כי הם ישימים גם לענייננו כמבחן לו בית המשפט נדרש לכפל הפיזוי, ככל שהם מתייחסים לדרישת הוכחת "הכוונה לפגוע" בעוולת לשון הרע, כאמור בסעיף 7א(ג) לחוק (ראה גם: פסק דינה של השופטת דר' דפנה אבניאלי בת.א (ת"א) 68804/04 עו"ד ישראלה שמעוני קנר נ' יהודה שכטר (פורסם בנבו, 31.12.2006).

15. בעניין נודלמן (פסקה 53), נפסק ביחס לסעיף 7א(ג) בשאלת אשמו של המפרסם, כי:

"ברוח זו, קובע סעיף 7א(ג) לחוק כי כאשר נעשה פרסום לשון הרע בכוונה לפגוע, ניתן לפסוק לנפגע פיזוי, אף ללא כל הוכחת נזק, עד כפל הסכום הקבוע באותה הוראה. הוראה זו מצביעה על כך ששיקולים שכל עניינם טמון באשמו של המפרסם, נתפסים על ידי המחוקק כמצדיקים הגדלה של שיעור הפיצויים המושגת עליו." (ההדגשה שלי – י. ש.).

16. לטענת המשיב, בעניין ביטון נקבע כי די ביסוד נפשי של ציפייה ברמה קרובה לוודאות לאפשרות התרחשות הפגיעה וכי הוכח בפני בית משפט קמא ועולה מפשוטם של הדברים כי טענה לפיה השווה המשיב בין הרצל להיטלר מעלה ציפייה ברמה קרובה לוודאות לפגיעה במשיב. אולם, כפי שצוין לעיל, בעניין ביטון נקבעה הלכה הפוכה לפיה אין לסטות מהלכה שנקבעה בעניין בורוכוב וכלל הצפיות אינו חל בעבירת לשון הרע.

17. לאחר עיון בתיק בית משפט קמא, ועיון בטענות הצדדים בדיון שהתקיים לפני, אני סבור כי לא הונח בפני בית משפט קמא בסיס ראיתי מספק לקיומה של "כוונה לפגוע" אצל המערערים, אלא להפך.

כאמור המשיב הינו דמות ציבורית וגם העניין הנדון (השוואה בין מייסד חוזה המדינה לבין הצורר) הינו עניין ציבורי. בנסיבות שכאלו, גם לעניין פסיקת הפיצויים, הכף נוטה להקל עם המפרסם ולא להכביד ולהחמיר איתו:

"במקרים מתאימים שבהם הפירסום נוגע לדמות ציבורית בקשר לענייני ציבור, ובנסיבות שבהן התועלת הציבורית מן הפירסום היא משמעותית וחשובה, יש ליתן משקל מיוחד ונכבד (אף כי לא בהכרח מכריע) לחופש הביטוי ולזכות הציבור לדעת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

במסגרת פרשנות ההגנות בחוק ויישומן" (ע"א 1104/00 אפל נ' חסון פ"ד נו(2)607).

18. הכתבה שפרסמו המערערים אינה ראייה מספיקה לצורך הוכחת הכוונה לפגוע ואיני סבור כי מנוסח הכתבה עצמה ניתן ללמוד על "כוונה לפגוע" במשיב.

כאמור, בית משפט קמא סבר כי: **"טון הפרסום וסגנונו בוטה, ומטרתו האחת והיחידה להכפיש ולפגוע בתובע... הפרסום בגינו הגיש התובע את תביעתו זו לא הוצג בצורה מאוזנת..."** (סעיף 37 לפסק הדין). מעיון בכתבה, אני סבור כי גם אם האמור בה הוצג בצורה שאינה מאוזנת (ואני סבור ההפך), אין בצורת הצגת הדברים כדי ללמד על כוונה לפגוע במשיב ברמת ההוכחה הנדרשת כאמור;

מדובר בכתבה המשתרעת על כ- 2 עמודים, כאשר הפרסום לגביו נטען כי הוא פוגעני מהווה 5 שורות מהכתבה כולה. בנוסף על 5 שורות אלו, בכתבה מופיע ראיון עם אישה בשם רינת דור שהשיבה כשנשאלה מה מיוחד במשיב, כי: **"הוא מאוד סוחף. המסר שלו מאוד ברור..."**. כמו כן צוינו בכתבה ביטויים חיוביים ביחס למשיב כי: **"הוא צבר פופולאריות..."** וכי: **"הרטרוריקה שלו משוכללת וההומור שלו יוצא למרחקים...הקהל מתמוגג"** וכן כי: **"הרבה נאם, הסביר ופנה באופן רטורי סוחף בהגיון עלום אל הקהל"**. בסוף הכתבה אף צוינה תגובת עיריית מודיעין שצידדה בקיום האירוע וציינה כי קיום הכנס לגיטימי מבחינתה.

19. לפיכך, אני סבור כי גם אם הקטעים לגביהם טען המשיב כי הם פוגעניים עונים על דרישת החוק כי אותם ביטויים ייחשבו לשון הרע, מהפרסום עצמו לא עולה כי המפרסם פעל מתוך "כוונות רעות ומזימות ארסיות" ומהפרסום לא עולים "הודון והרשעות" (כאמור בפרשת יפת בקטע שצוטט לעיל) כנדרש ביחס ליסוד "הכוונה לפגוע" בסעיף 7א(ג) לחוק.

20. בעניין ביטון נפסק כי אם לא די בפרסום עצמו כדי להוכיח כוונה לפגוע **"יהיה על המאשים (או הקובל) להביא חומר ראיות נוסף, ככל הדרוש לביסוס הכוונה לפגוע ברמת ההוכחה הנדרשת בפלילים"** (עניין ביטון, עמ' 579).

21. גם בהקשר זה, אני סבור כי קביעות בית משפט קמא כי: **"נקודת המוצא של הנתבעים הייתה שיש לפגוע בתובע בכל דרך, עקב כך שהעז להגיע לעיר חילונית לכנס החזרה בתשובה"** (סעיף 37 לפסק הדין) וכי המערערת 3 יצאה לסקר את ההרצאה עם **"נקודת מוצא שלילית"** לפיה כנס החזרה בתשובה אינו אירוע תרבותי (סעיף 41 לפסק הדין) אינן מספיקות כדי לבסס את דרישת הכוונה לפגוע ברמת ההוכחה הנדרשת כאמור.

בנוסף, מעיון בתיק בית משפט קמא, עולה כי הכתבה הוסרה מאתר האינטרנט (עמ' 51 לפרוטוקול הדיון מיום 13.9.2011 בבית משפט קמא, ש' 16) וכי המערערת 3 פנתה לאחד

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

ממארגני האירוע לפני האירוע במטרה לראיין את המשיב אולם נתקלה בסירוב (סעיף 37 לפסק הדין).

22. בנוסף, בית משפט קמא קשר באופן ישיר בין דרישת "תום הלב" בסעיף 15 לחוק ליסוד "הכוונה לפגוע" והגיע למסקנה (בסעיף 43 לפסק הדין) כי: **"לא עומדת לנתבעים הגנת התום הלב, והפרסום נעשה בכוונה מכוון לפגוע בתובע"**. בניגוד לקביעה זו, אני סבור כי אין להסיק מהקביעה בדבר העדר "תום לב" כי הפרסום נעשה בהכרח מתוך "כוונה לפגוע".

23. המונחים "תום הלב" ו"כוונה לפגוע" בהקשר של החוק נבדלים זה מזה, ולגביהם צוין כי: **"ייתכנו מקרים שבהם ייקבע שהפרסום לא נעשה בתום לב למרות שאיש לא ייחס למפרסם חוסר יושר או כוונה רעה, ומאידך גיסא ייתכנו גם מקרים שבהם לא יהיה ספק שלמפרסם היו מניעים זדוניים ולמרות זאת ייקבע שדרישת תום הלב שבסעיף 15 התקיימה בפרסום"**. (אורי שנהר דיני לשון הרע (הוצאת נבו, 1997) (להלן: "שנהר"), עמ' 260) וכן: **"ייתכנו מקרים שבהם יקבע בית המשפט שהפרסום נעשה ללא כל זדון וללא כוונה לפגוע בנפגע ובכל זאת לא התקיים יסוד תום הלב, שכן "העדר זדון, כשהוא לבדו, אינו מוכיח עוד תום לב"**. (שנהר, עמ' 263).

24. לאור כל האמור לעיל, אני סבור כי במקרה שלפניי, משלא הוכח כי הפרסום נעשה מתוך "כוונה לפגוע" לא ניתן לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק בהתאם לסעיף 7א(ג) לחוק, אלא לכל היותר לפי האמור בסעיף 7א(ב) לחוק המגביל את הפיצוי הסטטוטורי לסכום של 50,000 ש"ח.

שיעור הפיצוי לפי סעיף 7א(ב) לחוק

25. בין הצדדים קיימת מחלוקת לגבי עצם ההכרה במשיב כ"איש ציבור". לטענת המערערים, שגה בית משפט קמא בהתעלמו מכך שהמשיב הינו איש ציבור או דמות ציבורית. לעומת זאת, לטענת המשיב, המערערים לא הוכיחו כי המשיב פעל בתפקיד ציבורי או בקשר לעניין ציבורי.

26. ביחס להגדרת "איש ציבור" או "עניין ציבורי", נפסק בעניין בן גביר (פסקה 22) כי:

"מי הוא 'איש ציבור'? מהו 'עניין ציבורי'? המענה לשאלות אלה אינו חד וחלק... בסופו של יום, המדובר בעניין של מידה, הנקבעת בכל מקרה לפי נסיבותיו, על-פי כללים של שכל-ישר. 'ניתן לומר' - כך קבעה השופטת ד' ביניש בפרשת אפל הנ"ל - 'כי אדם יחשב 'דמות ציבורית' ככל שנגיעתו לענייני ציבור והשפעתו עליהם היא רבה"

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

יותר, וככל שהופעתו בציבור וגישתו לאמצעי התקשורת רבה יותר, יש ועקב מעורבותו של אדם בעניין הנוגע לציבור יש לראותו כ'דמות ציבורית' לצורך העניין הנדון, ויש שהמעמד הציבורי נקבע בשל היותו נושא משרה או תפקיד ציבורי". בחינה פרטנית זו יפה גם באשר לפרשנות התיבות "עניין ציבורי", שהוא "עניין שידיעתו ברבים רלוונטית להגשמת מטרה ציבורית או שיש לציבור תועלת בידיעה לגביו - אם לצורך גיבוש דעתו בעניינים ציבוריים ואם לשם שיפור אורחות חייו" (שם). אין אפוא מקום לקבוע כללים נוקשים בעניין זה, כי אם לבחון, בכל מקרה ומקרה, האם מדובר בביטוי הנוגע לדמות ציבורית ולעניין ציבורי, והאם (וכיצד) משליכה ה"ציבוריות" על האזון הראוי בין הערכים המתנגשים. כך, למשל, יש לבחון האם עסקינן בפרסום רכילות גרידא, שאז מונחת משקולת נוספת לטובת שמו הטוב של איש הציבור ופרטיותו, או שמא עסקינן בביטוי החושף מידע רלבנטי ובעל-ערך ציבורי על אנשים המצויים בעמדת השפעה, שאז נוטה הכף לעבר חופש הביטוי וזכות הציבור לדעת (ראו שנהר, בספרו הני"ל, בעמ' 233-236). (ההדגשה שלי – י"ש).

(ראה גם: עניין דיין, פסקה 108 לפסק דינו של השופט ריבלין).

27. אני סבור, כי בענייננו, אין ספק שהמשיב הוא דמות ציבורית, פעיל פוליטי ומדובר באדם שהעמיד עצמו בעין הציבור.

מעיון בתיק בית משפט קמא, עולה כי בתצהיר העדות הראשית הצהיר המשיב כי הוא: "דרשן העוסק במתן הרצאות, ושיעורי תורה, ברחבי הארץ והעולם, בנושאי יהדות, דת ומורשת אבות, בפני מאות עמך בית ישראל, חילונים ודתיים כאחד, מזה 30 שנה לפחות" (סעיף 2 לתצהיר). בסיכומים שהוגשו לבית משפט קמא מטעם המשיב צוין (בסעיף 4) כי: "התובע הנו רב ידוע ומוערך מאד בכל שדרות הציבור בארץ ובעולם אשר נושא הרצאות ושיעורים בפני קהל אלפים בארץ ובתפוצות משך למעלה מ-30 שנה...". גם בסיכומי ההשלמה שהוגשו לבית משפט קמא מטעם המשיב, צוין (בסעיף 19) כי: "נזקו של התובע, בהיותו איש מוכר ומפורסם (ובעל נגישות נמוכה לתקשורת ואי יכולת להגיב) העוסק במתן דרשות לציבור – הרי שנזקו רב מנזקו של נפגע אלמוני".

בנוסף, המשיב אף לקח חלק בבחירות האחרונות כפי שצוין ב"כ בדיון שהתקיים בפניי ביום 14.1.2013 כי: "מרשי נמצא בהליכי הבחירות ולכן לא נמצא כאן... (עמ' 2 לפרוטוקול, ש' 30) וכפי שאף צוין בעיקרי הטיעון מטעם המשיב (סעיף 20) כי: "המשיב משמש כסמכות רוחנית, במפלגת 'כח להשפיע' המתמודדת בבחירות לכנסת ה-19".

28. מעצם העובדה שמדובר באיש ציבור קיימת חובה לנהוג בו בזירות רבה שכן הפגיעה בשמו הטוב, פגיעה קשה היא, אך מאידך, חלה עליו החובה לנהוג בדבריו בזירות יתרה, שמא שכבות ציבור שונות השומעות דבריו עלולות לפרש דבריו בצורה שונה לחלוטין מזו שהוא התכוון אליה ולכן קיימת השפעה על שיעור הפיצוי שייפסק לטובתו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

בקביעת שיעור הפיצוי לטובת איש ציבור שנפגע, עשויים לפעול שיקולים נוגדים: מצד אחד, חופש הביטוי המוגן ביחס לאיש ציבור רחב יותר מאשר כלפי אזרח מן השורה, וחשיפתו מדעת של איש הציבור לקלחת השיח הציבורי. מצד שני כאמור, איש ציבור עלול להיפגע בתדמיתו ובמעמדו הציבורי באופן חמור בהרבה מאדם פרטי. הוא מוכר על ידי ציבור רחב; מעמדו הציבורי ניזון מאמון הציבור. פגיעה באמון זה עלולה להיות מהותית ביותר ביחס למידת יכולתו להמשיך בתפקידו הציבורי (ראה: עניין נודלמן, פסקה 51).

29. בהקשר זה נפסק כי:

"היותו של הנפגע איש ציבור עשויה לפעול ולהשפיע בשני כיוונים מנוגדים, לא רק לעניין האחריות, אלא גם לעניין הסעדים (שנהר, פסקה 5.2). ראשית, יש במעמד ציבורי, הכרוד בחשיפה ציבורית, משום גילוי נכונות משתמעת להיחשף לביקורת ציבורית, אף כאשר זו חורגת משורת הדין ומשורת האמת (עניין מיכאלי, 571-572). יתר על כן, לאיש הציבור נגישות קלה יחסית לאמצעי התקשורת, שבאמצעותם הוא עשוי לעשות שימוש במעמדו כדי לנסות ולהפריך את דבר הדיבה כנגדו. מבחינת האינטרס הציבורי, ככלל, חשיבות הביקורת על איש ציבור, ולא כל שכן נבחן ציבור, היא רבה ומשמעותית. פסיקת פיצויים גבוהים על פגיעה בו עלולה להיות בעלת אפקט "מצנן", שיש בו כדי להשפיע על פרטים ועל גופי תקשורת להימנע, או לצמצם את הביקורת על אנשי ציבור, דבר העלול לפגוע בחופש הביטוי בתחום בו חשיבות בולטת במיוחד (קרניאל-ברקת, 227)." (עניין נודלמן, פסקה 61) (ההדגשה שלי – י. ש.).

30. במסגרת קביעת הפיצוי, על בית המשפט להתחשב גם בתפוצת הפרסום "והיא תהווה שיקול חשוב בקביעת גובה הפיצוי (פרשת רונבלום, בעמ' 594). פרסום בתפוצה גדולה, כגון פרסום באמצעי התקשורת, מחמיר את הפגיעה ומצדיק הגדלת הפיצוי (פרשת פרידמן, בעמ' 245; פרשת מיכאלי, בעמ' 1-570; שנהר, בעמ' 5-384)." (ראה: עניין בן גביר, פסקה 32 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה).

31. לטענת המערערים, בנסיבות העניין הוכח כי דעותיו והתנהגותיו של המשיב שונות באופן קיצוני מאלו של האדם הסביר ומן הראוי היה שבית משפט קמא יתחשב בכך בפסיקת הפיצוי. לעומת זאת, לטענת המשיב, הוא מעולם לא הביע דעה גזענית או אנטי ציונית ומגדיר עצמו כציוני.

בהקשר זה יש לציין את גישת בתי המשפט לפסוק לעתים פיצויים בסכום נומינלי "שהוא כה פעוט עד כך שאין לו קיום מבחינה כמותית" (שנהר, עמ' 373). סוג אחד של פיצויים שכאלו, בנוסף ל"פיצויים סמליים" שנפסקים כאשר לתובע לא נגרם כל נזק, נקראים "פיצויים לבוז" שנפסקים כאשר הפרסום אכן גרם לתובע נזק, אך התנהגותו המבישה של התובע מצדיקה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א

פסיקת פיצוי בסכום נמוך מהסכום הדרוש להטבת נזקיו. כך נפסק פיצוי בסך לירה אחת בת.א. (מחוזי - ת"א) 1486/67 **חברת החשמל בע"מ נ' הוצאת עיתון הארץ בע"מ**, פ"מ תשל"ה (א) 83, 85, כאשר הערעור לבית המשפט העליון והדיון הנוסף בעניין זה לא עסקו בסכום הפיצוי. כמו כן, נפסק פיצוי בסך שקל אחד בעניין בן גביר, בגין שימוש בביטויים "הנאצי הקטן הזה" ו"נאצי מלוכלך וקטן", שכן המערער מוכר בציבור כמי שמזוהה עם עמדות גזעניות.

32. בהתחשב בכל האמור לעיל, לרבות היות המשיב איש ציבור ומתוקף כך מביע נכונות להיחשף לביקורת ציבורית, העדר "כוונה לפגוע" במשיב, העובדה שהכתבה פורסמה באתר אינטרנט ייעודי לתושבי העיר מודיעין והעובדה שהכתבה הוסרה מהאתר, אני סבור כי יש להעמיד את גובה הפיצוי לו זכאי המשיב על סך של 9,000 ₪ ובהתאמה יש להעמיד את ההוצאות להן זכאי המשיב על סך כולל של 1,800 ₪ (הוצאות בסך 540 ₪ והיתרה בסך 1,260 ₪ שכי"ט ער"ד).

סוף דבר

1. לאור האמור לעיל, הערעור בעניין גובה הפיצוי מתקבל.
2. הפרק "סוף דבר" שבפסק הדין ישונה באופן הבא:
"אשר על כן, על הנתבעים, ביחד ולחוד, לשלם לתובע כדלקמן:
(1) את הסך של 9,000 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום מתן פסק הדין ועד ליום התשלום בפועל;
(2) את הוצאות המשפט בסך 540 ₪ ושכר טרחת עו"ד בסך 1,260 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום מתן פסק הדין ועד ליום התשלום בפועל."
כל סכום ששולם למשיב בהתאם לפסק הדין מעבר לאמור לעיל, יושב למערערים בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מהיום בו שולם למשיב ועד להשבתו למערערים.
3. לאור קביעותי לעיל, בדבר העדר בסיס לערעור בסוגיית האחיות מחד, וקבלת הערעור לעניין סוגיית הנזק, מאידך, כל צד יישא בהוצאות הערעור.
4. העירבון שהופקד יושב למערערים.

ניתן היום, ג' סיון תשע"ג, 12 מאי 2013, בהעדר הצדדים.

יעקב שינמן, שופט

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"א 32031-10-12 תדמיתית בע"מ ואח' נ' שליט"א